

Volym rapporterar från aktuellt i Sollefteå

Helmer Osslund

En studie i Osslund, Sollefteå Museum, till 20 februari 2009

Johan Pettersson

Måleri och skulptur, Galleri Arton99, till 7 december

För sjuttio år sedan dog Helmer Osslund, samma år som han valdes in i Konstakademien och en stor retrospektiv utställning visades av honom i Stockholm. Nu är det Prins Eugens Waldermarsudde som dammat av den store "norrlandsmålaren" och visar upp målningar på duk och porslin av Helmer Osslund. Även Sollefteå museum har inrett en minneshörna över honom. De har byggt upp en liten utställning, snyggt hängd, kunnigt beskriven och med ett svagt fågelkvitter i bakgrunden.

Nog räknas Helmer Osslund som en av traktens stora söner, trots barndomen i Matfors, Medelpad, och bosättningar lite varstans i Europa. Han gick, som många andra svenska konstnärer, på målarkurser i Paris. Paul Gauguin var en av hans lärare. Helmer Osslund fastnade tidigt för friluftsmåleriet i en slags postimpressionistisk stil med motivförenklingar, enhetliga ytor och jugendböljande konturer. I porträttmåleriet var han däremot renodlat impressionist. Som fattig konstnär upptäckte han smörpapperets förtjänster. Det var billigt och han kunde använda det som övningsmaterial. Åtskilliga är de historier som berättas om hur han nödtorftigt fick limma ihop pappersbitarna till målningar för att de skulle kunna visas på en utställning.

Helmer Osslunds tre allra käraste och flitigaste använda motivkretsar är Tväråbron över Faxälven, Islossningen i Svalnipan mot Faxälvsoset och de många porträtten av människor i Granvågstrakten. Där bodde han med sin hustru, som till och från vårdades på Österåsen, och de tre barnen.

Hösten och vårvintern var Helmer Osslunds tid. Då tyckte han landskapsbilden blev mycket mer dramatisk än på sommaren. Den fick tydligare kontraster och längre silhuetter. Han dog sommaren 1938 och ligger begravd på kyrkogården i Sollefteå i landskapet han kände sig hemma i.

De flesta naturmålare har en Helmer Osslund vilande under ytan. En som säkert är påverkad av honom i sitt landskapsmåleri är stockholmskonstnären Johan Pettersson. Han påstår sig inte vara någon friluftsmålare alls utan hämtar sitt stoff från fantasierna. Det är drömskt och på många sätt helt i impressionisternas efterföljd. För tredje gången ställer Johan Pettersson nu ut i Sollefteå. Denna gång på det nyöppnade Galleri Arton99, som numera är inrett mitt emot järnvägsstationen.

Gränsen mot det rent kitschiga är ibland hårfin. Här är det speciellt fågelbilderna som kan uppfattas så. De är gjorda i klara, dekorativa färger och har ett barnsligt uttryck. Men det sjunger så fint om fågelbuskagen. Grenarna är fulla av koltrastar, rödhakar och talgoxar, som kvittrar, tjattrar och piper. I utställningen finns även delar av konstprojektet *Hästens resa* med. Det handlar om en hästmodell i plåt som Johan Pettersson fann på ett skrot för länge sedan och som har följt honom i olika skepnader genom åren. I sin ateljé har han en världskarta där han sätter upp röda nålar på alla de platser där han placerat ut en häst: på Kilimanjaros topp, på Manhattan i New York, på ett isflak i Arktis... Även på det lilla frimärket han gjorde tillsammans med en gravör i samband med Internationella Polaråret 2007-2008 finns en pytteliten häst med i ett hörn.

Johan Pettersson är, liksom Helmer Osslund, även en efterfrågad porträttmålare. Hans bilder av svenska nutidsförfattare i *Bokens ansikte*, som han gav ut tillsammans med poeten Eva Runefelt, har nästan uppnått det rätta Rembrandtska ljusdunklet.

Det ser ut som om han bär en skog under armen, skriver Eva Runefelt om Johan Pettersson, och den känslan får man i utställningen på Galleri Arton99, att man är helt omgiven av skog, berg och sjöar, mitt i en naturmålares fantasier.

Galleri Arton 99 är alldeles nyöppnat med de två konstentusiasterna Torbjörn Nyman och Tomas Rolandsson som ägare. De jobbar till vardags med något helt annat och kan därför ha öppet endast lör-, sön- och helgdagar men nu inför jul är det öppet varje dag. Galleriet ligger numera mitt emot järnvägsstationen.

Delar av Majorens (dvs Göte Högbergs) konstsamling kommer att visas den 9 december tillsammans med fler målningar av Helmer Osslund i samband med att Turistbyrån på Orrtorget nyöppnar. Textilarkivet, som stått tillbommat ett bra tag nu, nyöppnar någon gång i april 2009 på samma adress men med Länsmuseet som ansvarig.

Text: Karin Lundquist

Foto: Jonas Lundquist

2008-12-03